

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII DLA KLASY VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ

DZIAŁ I. NARODZINY NOWOŻYTNEGO ŚWIATA

Zakres: wielkie odkrycia geograficzne, ich skutki, renesans, kultura renesansu, reformacja i kontrreformacja.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: renesans, reformacja, kontrreformacja;
- rozpoznaje Krzysztofa Kolumba;
- zna nazwiska Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana;
- wskazuje Amerykę na mapie;
- zna podstawowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych;
- wymienia niektóre skutki odkryć geograficznych;
- rozpoznaje podstawowe cechy sztuki renesansowej;
- wie, że Marcin Luter zapoczątkował reformację.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- wymienia przyczyny wielkich odkryć geograficznych;
- opisuje wyprawę Krzysztofa Kolumba;
- zna znaczenie wypraw Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana;
- wskazuje na mapie najważniejsze kierunki wypraw;
- wymienia najważniejsze skutki odkryć dla Europy i mieszkańców Ameryki;
- wyjaśnia podstawowe cechy renesansu;
- wymienia Leonarda da Vinci, Michała Anioła i Rafaela;
- wyjaśnia przyczyny reformacji;
- przedstawia podstawowe poglądy Marcina Lutra;
- wyjaśnia pojęcie kontrreformacji.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- wyjaśnia ekonomiczne, polityczne i geograficzne przyczyny odkryć;
- porównuje wyprawy Kolumba, da Gamy i Magellana;
- wskazuje pozytywne i negatywne skutki odkryć geograficznych;
- charakteryzuje humanizm i renesans;
- przedstawia najważniejsze osiągnięcia twórców renesansu;
- wyjaśnia przyczyny i następstwa reformacji;
- charakteryzuje działalność Marcina Lutra i Jana Kalwina;
- przedstawia działania Kościoła katolickiego w ramach reformy katolickiej;
- posługuje się mapą i osią czasu.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- analizuje związki między rozwojem handlu, techniki żeglarskiej a wielkimi odkryciami;
- ocenia wpływ odkryć geograficznych na Europę i Nowy Świat;
- porównuje kulturę średniowiecza i renesansu;
- wyjaśnia, na czym polegał humanizm;
- analizuje znaczenie wynalazku druku;
- porównuje poglądy Lutra i Kalwina;
- wyjaśnia znaczenie soboru trydenckiego;
- analizuje przyczyny i konsekwencje podziału religijnego Europy;
- interpretuje prosty tekst lub ilustrację źródłową.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- samodzielnie analizuje długofalowe konsekwencje wielkich odkryć;
- ocenia odkrycia geograficzne z perspektywy Europejczyków i ludności Nowego Świata;
- interpretuje dzieła sztuki renesansowej;
- wyjaśnia wpływ humanizmu na rozwój nauki i kultury;
- porównuje reformację i reformę katolicką;
- samodzielnie korzysta z dodatkowych źródeł;
- formułuje własne, argumentowane oceny procesów zachodzących w XVI wieku.

DZIAŁ II. W RZECZYPOSPOLITEJ SZLACHECKIEJ

Zakres: demokracja szlachecka, folwark szlachecki, ostatni Jagiellonowie, renesans w Polsce, Rzeczpospolita Obojga Narodów, tolerancja religijna, wolna elekcja.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: szlachta, folwark, pańszczyzna, sejm, wolna elekcja;
- wie, kim byli Zygmunt Stary i Zygmunt August;
- zna pojęcie Rzeczypospolitej Obojga Narodów;
- zna datę unii lubelskiej;
- rozpoznaje Jana Zamoyskiego;
- wie, na czym polegała wolna elekcja.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- wymienia podstawowe przywileje szlachty;
- opisuje funkcjonowanie sejmu walnego;
- wyjaśnia znaczenie folwarku i pańszczyzny;
- przedstawia podstawowe wydarzenia związane z panowaniem ostatnich Jagiellonów;
- wyjaśnia przyczyny zawarcia unii lubelskiej;
- zna główne postanowienia unii;
- charakteryzuje tolerancję religijną w Rzeczypospolitej;
- wyjaśnia zasady wolnej elekcji.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- wyjaśnia funkcjonowanie demokracji szlacheckiej;
- charakteryzuje społeczeństwo Rzeczypospolitej;
- wyjaśnia znaczenie folwarku dla gospodarki;
- przedstawia osiągnięcia polskiego renesansu;
- charakteryzuje działalność Jana Zamoyskiego;
- wyjaśnia różnicę między unią personalną a realną;
- przedstawia znaczenie unii lubelskiej;

- wyjaśnia znaczenie konfederacji warszawskiej;
- opisuje przebieg pierwszej wolnej elekcji.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- ocenia funkcjonowanie demokracji szlacheckiej;
- analizuje zależności między rozwojem folwarków a sytuacją chłopów;
- wyjaśnia znaczenie gospodarczego rozwoju Polski w XVI wieku;
- ocenia skutki unii lubelskiej dla Polski i Litwy;
- porównuje sytuację religijną Rzeczypospolitej z sytuacją w innych państwach europejskich;
- wyjaśnia zalety i zagrożenia wynikające z wolnej elekcji;
- analizuje źródła dotyczące życia szlachty.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- dokonuje samodzielnej oceny demokracji szlacheckiej;
- wyjaśnia, dlaczego Rzeczpospolita była określana jako państwo wielu narodów i wyznań;
- porównuje ustrój Rzeczypospolitej z monarchiami absolutnymi Europy;
- interpretuje źródła dotyczące społeczeństwa i ustroju Rzeczypospolitej;
- samodzielnie przedstawia argumenty dotyczące znaczenia unii lubelskiej i wolnej elekcji.

DZIAŁ III. W OBRONIE GRANIC RZECZYPOSPOLITEJ

Zakres: wojny z Rosją, Szwecją i Turcją, powstanie Chmielnickiego, potop szwedzki, kryzys Rzeczypospolitej, barok i sarmatyzm.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- zna pojęcia: potop szwedzki, sarmatyzm, barok;
- rozpoznaje Stefana Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego;
- zna podstawowe przyczyny wojen XVII wieku;

- wie, czym było powstanie Chmielnickiego;
- zna wydarzenie bitwy pod Wiedniem.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- wymienia głównych przeciwników Rzeczypospolitej w XVII wieku;
- przedstawia podstawowe przyczyny wojen z Rosją, Szwecją i Turcją;
- opisuje przebieg potopu szwedzkiego;
- wyjaśnia znaczenie obrony Jasnej Góry;
- przedstawia przyczyny powstania Chmielnickiego;
- zna znaczenie zwycięstwa pod Wiedniem;
- wymienia cechy baroku i sarmatyzmu.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- charakteryzuje wojny Rzeczypospolitej w XVII wieku;
- wyjaśnia przyczyny i skutki powstania Chmielnickiego;
- przedstawia znaczenie potopu szwedzkiego;
- opisuje rolę Stefana Czarnieckiego;
- charakteryzuje politykę Jana III Sobieskiego;
- wyjaśnia znaczenie bitwy pod Wiedniem;
- opisuje skutki wojen dla państwa i społeczeństwa;
- rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku i sarmatyzmu.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- analizuje przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej w XVII wieku;
- ocenia skutki wojen dla gospodarki i społeczeństwa;
- wyjaśnia zależności między konfliktami zewnętrznymi a problemami wewnętrznymi państwa;
- porównuje różne konflikty XVII wieku;
- ocenia znaczenie zwycięstwa pod Wiedniem;
- analizuje cechy sarmatyzmu;
- interpretuje dzieła sztuki barokowej.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- samodzielnie wyjaśnia, dlaczego XVII wiek był okresem kryzysu Rzeczypospolitej;
- dokonuje wieloaspektowej oceny skutków wojen XVII wieku;
- porównuje Rzeczpospolitą z innymi państwami europejskimi tego okresu;
- krytycznie analizuje źródła dotyczące sarmatyzmu;
- potrafi wskazać zarówno pozytywne, jak i negatywne elementy kultury sarmackiej.

DZIAŁ IV. OD ABSOLUTYZMU DO REPUBLIKI

Zakres: monarchia absolutna we Francji, monarchia parlamentarna w Anglii, oświecenie, nowe potęgi europejskie, Stany Zjednoczone.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: absolutyzm, monarchia parlamentarna, oświecenie;
- rozpoznaje Ludwika XIV;
- zna podstawowe cechy monarchii absolutnej;
- wie, że Anglia stała się monarchią parlamentarną;
- zna podstawowe idee oświecenia;
- rozpoznaje George'a Washingtona;
- wie, że Stany Zjednoczone powstały w wyniku walki kolonistów z Wielką Brytanią.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- charakteryzuje absolutyzm francuski;
- przedstawia rolę Ludwika XIV;
- wyjaśnia podstawowe zasady monarchii parlamentarnej;
- wymienia najważniejszych filozofów oświecenia;
- przedstawia najważniejsze idee oświecenia;
- wymienia przyczyny wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych;
- zna datę uchwalenia Deklaracji Niepodległości.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- porównuje monarchię absolutną i parlamentarną;
- wyjaśnia znaczenie zasady trójpodziału władzy;
- charakteryzuje idee oświecenia;
- przedstawia reformy oświeceniowe w wybranych państwach;
- wyjaśnia przyczyny i przebieg wojny o niepodległość USA;
- przedstawia znaczenie Deklaracji Niepodległości;
- zna udział Tadeusza Kościuszki i Kazimierza Pułaskiego w walce o niepodległość USA.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- analizuje różnice między absolutyzmem a monarchią parlamentarną;
- wyjaśnia wpływ idei oświecenia na przemiany polityczne;
- porównuje reformy przeprowadzone w różnych państwach;
- ocenia znaczenie amerykańskiej wojny o niepodległość;
- wyjaśnia, w jaki sposób idee oświeceniowe zostały wykorzystane w tworzeniu państwa amerykańskiego;
- analizuje tekst Deklaracji Niepodległości.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- dokonuje samodzielnej analizy przemian ustrojowych XVII i XVIII wieku;
- porównuje rozwiązania ustrojowe Francji, Anglii i USA;
- ocenia wpływ filozofii oświecenia na współczesne idee polityczne;
- formułuje argumenty dotyczące znaczenia rewolucji amerykańskiej;
- samodzielnie interpretuje źródła polityczne i filozoficzne.

DZIAŁ V. UPADEK RZECZYPOSPOLITEJ

Zakres: czasy saskie, pierwszy rozbiór, polskie oświecenie, Stanisław August Poniatowski, Sejm Wielki, Konstytucja 3 maja, powstanie kościuszkowskie i rozbiory.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: rozbiór, konstytucja, konfederacja, insurekcja;
- zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Kościuszki;
- zna daty pierwszego i trzeciego rozbioru;
- zna datę uchwalenia Konstytucji 3 maja;
- wie, czym był Sejm Wielki;
- rozpoznaje flagę lub godło Rzeczypospolitej jako symbole narodowe.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- charakteryzuje sytuację Rzeczypospolitej w czasach saskich;
- wymienia przyczyny pierwszego rozbioru;
- przedstawia podstawowe osiągnięcia polskiego oświecenia;
- wyjaśnia znaczenie Komisji Edukacji Narodowej;
- wymienia najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego;
- zna podstawowe postanowienia Konstytucji 3 maja;
- przedstawia przyczyny powstania kościuszkowskiego;
- zna daty trzech rozbiorów Polski.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- wyjaśnia przyczyny słabości Rzeczypospolitej w XVIII wieku;
- przedstawia rolę państw ościennych w polityce wobec Polski;
- charakteryzuje działalność Stanisława Augusta Poniatowskiego;
- opisuje reformy Sejmu Wielkiego;
- przedstawia znaczenie Konstytucji 3 maja;
- wyjaśnia przyczyny i skutki konfederacji targowickiej;
- charakteryzuje przebieg powstania kościuszkowskiego;
- wskazuje na mapie zmiany terytorialne po rozbiorach.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej;
- ocenia działania Stanisława Augusta Poniatowskiego;
- analizuje znaczenie reform Sejmu Wielkiego;
- wyjaśnia nowoczesny charakter Konstytucji 3 maja;
- ocenia znaczenie powstania kościuszkowskiego;
- analizuje mapę rozbiorów;
- porównuje sytuację Rzeczypospolitej z sytuacją innych państw europejskich;

- interpretuje tekst Konstytucji 3 maja lub inne źródła z epoki.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- samodzielnie dokonuje wieloaspektowej oceny przyczyn upadku Rzeczypospolitej;
- przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej odpowiedzialności różnych grup i państw za rozbiory;
- porównuje Konstytucję 3 maja z innymi konstytucjami epoki;
- analizuje różne interpretacje wydarzeń z końca XVIII wieku;
- samodzielnie korzysta ze źródeł historycznych;
- potrafi przedstawić własną, logicznie uzasadnioną ocenę działalności Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Kościuszki.

DZIAŁ VI. REWOLUCJA FRANCUSKA I OKRES NAPOLEOŃSKI

Zakres: rewolucja francuska, republika francuska, Napoleon Bonaparte, upadek Napoleona, Legiony Polskie we Włoszech, Księstwo Warszawskie.

Ocena dopuszczająca – 2

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: rewolucja, republika, cesarstwo;
- zna postać Napoleona Bonaparte;
- zna podstawowe przyczyny rewolucji francuskiej;
- rozpoznaje Robespierre'a;
- zna postać Jana Henryka Dąbrowskiego;
- zna pojęcia: Legiony Polskie, Księstwo Warszawskie;
- zna podstawowe daty związane z epoką napoleońską.

Ocena dostateczna – 3

Uczeń:

- wymienia przyczyny rewolucji francuskiej;
- opisuje najważniejsze wydarzenia rewolucji;
- wyjaśnia znaczenie Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela;

- przedstawia drogę Napoleona do władzy;
- wymienia najważniejsze sukcesy Napoleona;
- wyjaśnia okoliczności powstania Legionów Polskich;
- przedstawia rolę Józefa Wybickiego i Jana Henryka Dąbrowskiego;
- wyjaśnia okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego.

Ocena dobra – 4

Uczeń:

- charakteryzuje społeczne i polityczne przyczyny rewolucji francuskiej;
- opisuje kolejne etapy rewolucji;
- przedstawia znaczenie obalenia monarchii i ustanowienia republiki;
- charakteryzuje politykę Napoleona;
- przedstawia najważniejsze zmiany ustrojowe i społeczne w Europie napoleońskiej;
- wyjaśnia stosunek Napoleona do sprawy polskiej;
- charakteryzuje Legiony Polskie;
- przedstawia ustrój i znaczenie Księstwa Warszawskiego.

Ocena bardzo dobra – 5

Uczeń:

- analizuje przyczyny i skutki rewolucji francuskiej;
- ocenia znaczenie Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela;
- wyjaśnia przyczyny sukcesów Napoleona;
- analizuje stosunek Napoleona do Polaków i sprawy polskiej;
- ocenia znaczenie Legionów Polskich;
- porównuje Księstwo Warszawskie z Rzeczpospolitą przed rozbiorami;
- wyjaśnia przyczyny klęski Napoleona;
- posługuje się mapą Europy napoleońskiej.

Ocena celująca – 6

Uczeń:

- samodzielnie ocenia znaczenie rewolucji francuskiej dla Europy i świata;
- analizuje sprzeczności między hasłami rewolucji a praktyką terroru;
- dokonuje wieloaspektowej oceny Napoleona jako przywódcy;
- ocenia nadzieje Polaków związane z Napoleonem;
- porównuje sytuację Polaków przed powstaniem Legionów, w okresie Księstwa Warszawskiego i po upadku Napoleona;
- analizuje różne źródła dotyczące epoki napoleońskiej;

- formułuje samodzielne wnioski i argumentuje własne stanowisko.